

Ολοκλήρωση Ωκεανογραφικής Έρευνας 2009

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία πριν λίγες μέρες η **Ωκεανογραφική Έρευνα 2009**, που διοργάνωσε για τρίτη συνεχή χρονιά το Αρχιπέλαγος, Ι.Θ.Α.Π.Ε.Α. στο **ανατολικό Αιγαίο** ([Δείτε εδώ το σχετικό video](#)). Η έρευνα αυτή εντάσσεται στη διαρκή έρευνα που υλοποιεί το Αρχιπέλαγος, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, σε διάφορα σημεία των ελληνικών θαλασσών. Επί μία εβδομάδα, και σε συνεργασία με το τμήμα Θαλάσσιων Επιστημών του **Πανεπιστημίου του Cardiff της Ουαλίας** πραγματοποιήθηκαν **έρευνες, μελέτες και αναλύσεις σε πέντε θεματικές περιοχές** της φυσιολογίας των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων. Οι έρευνες ξεκίνησαν από τη νέα ερευνητική βάση της Οργάνωσης στη Σάμο και κάλυψαν με την αρωγή τριών σκαφών το **ωκεανογραφικό πεδίο μεταξύ Σάμου – Φούρνων – Αγαθονησίου**.

Η πολυπληθής ερευνητική και επιστημονική ομάδα (65 επιστήμονες, ερευνητές και φοιτητές ειδικευμένοι στην επιστήμη της θαλάσσιας βιολογίας & γεωγραφίας) παρήγαγε σημαντικό έργο, το οποίο θα αξιοποιηθεί στη **μελέτη που ετοιμάζει το Αρχιπέλαγος για τη δημιουργία ζώνης αειφόρου διαχείρισης της αλιείας και πρότυπου υποβρύχιου τεχνολογικού πάρκου στον νομό Σάμου**.

Τα πρώτα **συμπεράσματα που συνήγαγε η επιστημονική ομάδα** του Αρχιπελάγους από την έρευνα χρίζουν ιδιαίτερης προσοχής και ανάλυσης, καθώς οι δραστικές αλλαγές που υφίστανται σε σύντομο χρονικό διάστημα οι θαλάσσιοι οικοτόποι της περιοχής του ανατολικού Αιγαίου **έρχονται να πιστοποιήσουν την ανησυχία** που σταθερά εκφράζει το Αρχιπέλαγος, Ι.Θ.Α.Π.Ε.Α **για την υποβάθμιση των ελληνικών θαλασσών** και των οικοσυστημάτων που τις περιβάλλουν.

Συγκεκριμένα:

- Η χρήση σύγχρονων τεχνολογικών εργαλείων (σόναρ, υποβρύχιες κάμερες υψηλής ευκρίνειας) βοήθησαν στη λεπτομερή απεικόνιση και χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης των **θαλάσσιων λιβαδιών Ποσειδωνίας και υφάλων ροδοφυκών (τραγάνας)**. Στις περιοχές έρευνας **καταγράφηκαν σημαντικές εκτάσεις** από τους παραπάνω οικοτόπους, οι οποίες όμως χαρακτηρίζονταν από **εκτεταμένη υποβάθμιση**, ως αποτέλεσμα της **ανεξέλεγκτης αλιευτικής δραστηριότητας**, αλλά και της **διάβρωσης της παράκτιας ζώνης** που οφείλεται τόσο στην ανεξέλεγκτη οικιστική ανάπτυξη των παρακτίων περιοχών, όσο και στις δασικές πυρκαγιές. Σε βάθη μεγαλύτερα των 100 μ. η υποβάθμιση ήταν μικρότερη.
- Στα ρηχότερα οικοσυστήματα η **καταγραφή της βιοποικιλότητας των παραγωγικών παρακτίων οικοσυστημάτων**, με τη χρήση μεθόδων οπτικής καταγραφής (visual census) μέσω κατάδυσης ανέδειξε καταρχήν την **πλούσια βιοποικιλότητα** στις περιοχές έρευνας, **αλλά ταυτόχρονα και σημαντικές εκτάσεις ερήμωσης** και βιολογικής υποβάθμισης ως αποτέλεσμα της πολυετούς ανθρωπογενούς παρέμβασης.
- Κατά την παρατήρηση και καταγραφή των **πληθυσμών θαλάσσιων θηλαστικών** με τη χρήση ψηφιακών οπτικοακουστικών μέσων μελετήθηκαν οι πληθυσμοί από δύο ομάδες διαφορετικών ειδών δελφινιών (**Ρινοδέλφινο, Κοινό δελφίνι**). Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη ομάδα των Κοινών δελφινιών αποτελεί μία από τις τελευταίες ομάδες του είδους στην ανατολική Μεσόγειο, και βρίσκεται κάτω από συνεχή παρακολούθηση, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου από την ερευνητική ομάδα του Αρχιπελάγους. Πρέπει να τονίσουμε ότι ο πληθυσμός ρινοδέλφινων έχει υποστεί σημαντική μείωση τα τελευταία χρόνια, γεγονός που οφείλεται επίσης σε ανθρωπογενείς παράγοντες.
- Κατά τη διαδικασία ελέγχου ποιότητας πόσιμου νερού **αναλύθηκαν στο εργαστήριο του Αρχιπελάγους δείγματα από 40 περιοχές του ανατολικού Αιγαίου**. Με εξαίρεση ορισμένες περιπτώσεις, όπου ανιχνεύτηκαν σχετικά υψηλά επίπεδα αρσενικού, ή υψηλό μικροβιακό φορτίο, η ποιότητα των υδάτων χαρακτηρίζεται στο σύνολό της καλή.
- Στη **μελέτη διαχείρισης παράκτιων οικοτόπων** δόθηκε ιδιαίτερη **έμφαση στον υγρότοπο των Αλυκών στη Σάμο** και ειδικότερα στην εκτεταμένη υποβάθμιση του εν λόγω οικοσυστήματος. Οι πολυετείς ανθρωπογενείς παρεμβάσεις (διάνοιξη δρόμων και άλλων έργων) έχουν τροποποιήσει άρδην την υδροδυναμική του νερού, γεγονός που έχει προκαλέσει την **πλήρη ερήμωση των Αλυκών** για περίπου 6 μήνες το χρόνο από προστατευόμενα μεταναστευτικά πτηνά, που επέλεξαν τη συγκεκριμένη περιοχή ως μεταναστευτική δίοδο και

τόπο αναπαραγωγής. Είναι χαρακτηριστικό ότι από το 2002 και έπειτα δεν έχει καταγραφεί αναπαραγωγή φοινικόπτερων (φλαμίνγκο) στην περιοχή.

Τα συμπεράσματα της έρευνας αναπτύχθηκαν λεπτομερώς σε συνάντηση της επιστημονικής ομάδας του Αρχιπελάγους και του πανεπιστημίου του Cardiff με τις αρχές της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Σάμου και συζητήθηκαν συγκεκριμένα μέτρα αειφόρου διαχείρισης των θαλάσσιων και παράκτιων οικοτόπων. Η νομαρχία από την πλευρά της εξέφρασε τη βούληση να προχωρήσει εμπράκτως σε υιοθέτηση και εφαρμογή των παραπάνω μέτρων ώστε να διαφυλαχθεί η υγεία και να αποκατασταθεί στο μέτρο του δυνατού, η ισορροπία αυτών των σπάνιων οικοσυστημάτων.

Η Ωκεανογραφική έρευνα 2009 αποτέλεσε για άλλη μία χρονιά ένα καταπληκτικό πεδίο εκπαίδευσης για τους ερευνητές και φοιτητές που συμμετείχαν, ενώ προσέφερε πλούσια δεδομένα που θα ενσωματωθούν στην πολυετή έρευνα που υλοποιεί το Αρχιπέλαγος καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου στην περιοχή του ανατολικού Αιγαίου με στόχο να τεθούν σε εφαρμογή κατάλληλες πολιτικές αειφόρου διαχείρισης.

Βύθιση σόναρ και υδρογραφική απεικόνιση σε μόνιτορ θαλάσσιων λιβαδιών Ποσειδωνίας

Παρατήρηση και ακουστική καταγραφή θαλάσσιων θηλαστικών

Καταγραφή λιβαδιών Ποσειδωνίας με κατάδυση

Βύθιση υποβρύχιας κάμερας υψηλής ευκρίνειας και συλλογή δειγμάτων από φυτοπλαγκτόν

Τα συμπεράσματα της έρευνας συζητήθηκαν σε συνάντηση με τις αρχές της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Σάμου

Στο περιθώριο της Ωκεανογραφικής Έρευνας και στον ελάχιστο ελεύθερο τους χρόνο, οι 65 ερευνητές και φοιτητές μαζί με ντόπιους εθελοντές προχώρησαν σε καθαρισμό με καταδυτικό εξοπλισμό του λιμανιού του Όρμου Μαραθοκάμπου και των γύρω περιοχών

Γιάννης Κουτελίδας
Υπεύθυνος Επικοινωνίας Αρχιπελάγους, Ι.ΘΑ.Π.Ε.Α
Τ.Θ 229, 83 102, Όρμος Μαραθοκάμπου, Σάμος
Τηλ: 22730 37533
yannis@archipelago.gr
www.archipelago.gr

